

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tas-27 ta' April, 2005

Citazzjoni Numru. 59/2004

A

vs

B

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 1 ta' Marzu 2004 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi l-partijiet kontendenti zzewgu fis-6 ta' Jannar 1996;

Illi mill-istess zwieg huma ma kellhomx ulied, u fis-6 ta' Gunju 2001 huma sseparaw legalment;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi z-zwieg bejn il-partijiet huwa null u minghajr effett fil-ligi ghar-ragunijiet li jirrizultaw skond id-dispozizzjonijiet ta' l-artikolu 19 (1) (d) u (f) ta' l-Att dwar iz-Zwieg (Kap. 255);

Illi l-istess attur talab lil din il-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi li z-zwieg kontrattat bejn il-partijiet fis-6 ta' Jannar 1996 huwa null u minghajr effett fil-ligi, u dan a tenur ta' l-artikolu 19 (1) (d) u (f) ta' l-Att dwar iz-Zwieg (Kap. 255);

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta li tibqa' ngunta in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 3 tal-process;

Rat id-digriet affidavit moghti lill-partijiet fit-22 t'April 2004 fejn il-Qorti pprefiggiet terminu ta' ghoxrin (20) gurnata lill-attur sabiex jipprezenta x-xhieda kollha tieghu producibbli bil-procedura tal-affidavits bin-notifika lill-kontro-parti jew lid-difensur tagħha, li jkollha wkoll l-istess terminu sabiex hija wkoll jipprezenta l-affidavits tagħha.

Rat il-verbali tas-seduti tat-2 ta' Gunju 2004 fejn il-konvenuta tat ruhha b'notifikata bic-citazzjoni attrici u bl-avviz tas-smiegh tal-kawza. Dr. John Vassallo min-naha tieghu ta ruhu b'nofitikat ghall-attur bl-avviz tas-smiegh tal-kawza; u tas-16 ta' Novembru 2004.

Rat in-nota ta' l-attur tal-15 ta' Dicembru 2004 li permezz tagħha esebixxa l-affidavit tieghu u tal-konvenuta.

Rat il-verbal tat-2 ta' Marzu 2005 fejn Dr. John Vassallo ghall-attur iddikjara li m'ghandux provi izjed. Il-konvenuta msejha diversi drabi baqghet ma dehritx, u għaldaqstant il-kawza giet differita għas-sentenza għas-27 t'April 2005.

Rat li minkejja li tat ruhha b'notifikata l-konvenuta baqghet ma pprezentat ebda nota ta' l-eccezzjonijiet u ghalhekk baqghet kontumaci.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

(i) PRINCIPJI LEGALI.

Illi l-azzjoni attrici hija bbazata fuq id-dispozizzjonijiet ta' l-artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.

Illi l-artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 jghid li hemm nullita' taz-zwieg:-

(d) “*jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenziali tagħha, jew b'anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenziali taz-zwieg.”*

Illi dwar dan is-sub-artikolu din il-Qorti kif presjeduta diga' kellha okkazjoni tezaminah, u għalhekk tagħmel referenza għas-sentenza “**Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar** **gia` Borg**” (Cit. Nru. 1564/97/RCP – deciza fil-21 ta' Ottubru 1999) u ghall-principji hemm enuncjati.

Illi fis-sentenza “**Kevin Spiteri vs Avukat Dr. Renzo Porsella-Flores et noe**” (Cit. Nru. 2443/97/RCP – deciza 18 ta' Jannar 2000) il-Qorti għamlet referenza ghall-espozizzjoni ta' **Viladrich**:-

“Thus, there is grave lack of discretion of judgement when it is proven that a contracting party lacks intellectual and volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage, which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgement

*refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring” (**Viladrich, P.J.**, “**Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated.**” (Montreal, 1993), p. 686).*

Illi kwantu ghall-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-**Kap. 255**, dawn l-obbligazzjonijiet essenzjali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u nvarjabbilment gew ritenuti bhala l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Dawn huma “*the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics*” (**Viladrich, P.J.**, op.cit., pg. 687).

Illi wkoll fis-sentenza “**Alexandra sive Sandra Farrugia vs Raymond Farrugia**” (P.A. (VGD) 10 ta' Settembru 1997) inghad wkoll li:-

“*Kwantu għad-difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju – artikolu 19 (1) (d) – biex ikun hemm nuqqas serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju jrid ikun hemm inkapacita' psikika (mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku psikjatriku) jew kostituzzjonali li wiehed jagħraf u jirrifletti, jew li jiddeciedi liberalment, fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali (“**Isabelle Zarb vs Stephen Attard**” – P.A. 21 ta' Novembru 1995). Mhix għalhekk*

kwistjoni ta' nkompatibbila' ta' karattru, jew ta' decizjoni jew decizjonijiet zbaljati. Il-paragrafu (**d**) ikompli jitkellem dwar “*anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Il-Qorti tosċċera li l-ligi tagħna tirrikjedi mhux biss anomalija psikologika tkun wahda serja, izda li tkun tagħmilha mpossibbli mhux semplicement diffici, li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg ossia jassumihom.*”

Illi għalhekk b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju l-legislatur ma riedx ifisser semplicement kwalsiasi stat ta' mmaturita` li parti jew ohra fiz-zwieg tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reciproku (“**Nicholas Agius vs Rita Agius għa' Caruana**” – P.A. (VDG) tal-25 ta' Mejju 1995).

Illi kif ingħad fis-sentenza “**Joseph Mizzi vs Pauline Mizzi**” (P.A. (RCP) l-1 ta' Ottubru 2002) li kieku l-legislatur irrikjeda maturita` shiha u perfetta, ftit jew addirittura ebda zwieg ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' “*discretio judicii*” hu kuncett guridiku ntrinsikament marbut mal-kapacita` ta' parti jew ohra fiz-zwieg li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taz-zwieg. Kif jiispjega l-gurista **Colagiovanni** meta sostna li:-

“*Il matrimonio, in quanto patto ossia “foedus” richiede una capacita` intellettuale e volitiva al di sopra di ogni altro contratto che è per lo meno rescindibile, in casi determinati dalla legge, richiede quindi una integrità di mente e di libertà, dato che si tratta di assumersi una “servitus” per tutta la vita*” (**Forum**, 1990, Vol. 1 part I, p. 72).

Illi pero` kif għad, b'immaturita` jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju d-dottrina u l-gurisprudenza “*non si riferiscono ad una piena e terminale maturità, non esigono nei nubenti una conoscenza perfetta ed esaustiva di ciò che comporta il matrimonio, non richiedono una preveggenza chiara ed assoluta di ciò che può compartire la vita coniugale, né un perfetto equilibrio volitivo-affettivo, né infine una coscienza*

*perfetta delle motivazioni della scelta matrimoniale. Ecco perche` riesce piu` appropriato l' uso del termine discrezione di giudizio, che fa riferimento ad un certo discernimento ma non implica il raggiungimento di una maturita` piena” (**Pompedda, M.F.**, “Il Consenso Matrimoniale in Grochlewski” – **Pompedda – Zaglia**, “Il Matrimonio nel Nuovo Codice di Diritto Canonico” (Padova, 1984), p. 46).*

Illi kif gie affermat diversi drabi minn din il-Qorti, inkluz fis-sentenza **“Alessandra sive Sandra Mc Monagle qabel Mamo vs Mario Mamo”** (P.A. (VDG) 26 ta’ Ottubru 2000) ikun hemm id-difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju fis-sens ta’ l-ewwel parti tal-paragrafu **(d)** imsemmi kemm-il darba jirrizulta li, *“fil-mument ta’ l-ghoti tal-kunsens matrimoniali, parti jew ohra tkun priva b’mod sostanziali, ossia gravi, minn dik il-fakolta` kritiko-estimativa jew kritiko-valutativa dwar l-oggett tal-kunsens taz-zwieg, jew minn dik il-maturita` affettiva li hija presuppost ghal ghazla libera dwar l-imsemmi oggett. Id-difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju, ghalhekk, ma hux semplicemente nuqqas ta’ hsieb, nuqqas ta’ riflessjoni; anqas ma jfisser li wiehed jaghmel ghazliet jew jiehu decizjonijiet zbaljati – infatti decizjoni jew ghazla zbaljata hi perfettamente kompatibbli ma’ diskrezzjoni ta’ gudizzju”* (ara, **“Emanuel Camilleri vs Carmen Camilleri”**, P.A., 10 ta’ Novembru 1995).

Illi l-istess sentenza tkompli tghid *“Li parti fiz-zwieg ma tkunx fehmet sufficientement, fis-sens li ma tkunx hasbet bizzejjed jew ma tkunx irriflettiet bizzejjed fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenziali tal-hajja mizzewga, ma jammontax necessarjament ghal difett (serju) ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju”* (**“Selina-Maria Vella Haber vs Joseph Gatt”**, P.A., 15 ta’ April 1996).

Illi ghalhekk biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju kif ravvizat fl-**artikolu 19 (1) (d)** irid ikun hemm l-inkapacita` psikika (mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku/psikjatriku) jew kostituzzjonali li wiehed jaghraf u jirrifletti, u li jiddeciedi liberament, fuq l-oggett tal-kunsens

matrimonjali (ara f'dan is-sens fost ohrajn, "**Jacqueline Cousin vs Bernard Simler**", P.A., 3 ta' Gunju 1998; "**Roseanne Cassar vs Kenneth Cassar**", P.A. 19 ta' Ottubru 1998; u "**Carmelo Grima vs Mary Andrews**", P.A., 2 ta' Novembru 1998).

Illi proprju ghalhekk ukoll il-legislatur jirrikjedi li d-difett ta' diskrezzjoni jrid ikun wiehed serju u l-anomalija psikologika tkun wahda serja.

Illi kif jispjega **Bersini**, id-diskrezzjoni ta' gudizzju tikkonsisti f'zewg elementi distinti izda konkorrenti w interdipendenti:-

*"La piena avvertenza e il deliberato consenso La piena avvertenza si riferisce alla sfera intellettiva, il deliberato consenso a quella volitiva. In altri termini, la discrezione di giudizio comprende la maturità di giudizio e la maturità affettiva La maturità di giudizio comporta una conoscenza critica proporzionata all' atto da compiere, agli obblighi essenziali da assumersi e ai doveri coniugali che ne derivano proiettati nel futuro. La maturità affettiva comporta generalmente quella adeguata evoluzione degli istinti, degli affetti, dei sentimenti, della emotività che se sono turbati o inadeguati intaccano direttamente la volontà e possono privare della libera scelta interiore. Abbiamo così una mancanza di consenso libero (immaturità affettiva) e ponderato (immaturità di giudizio)" (**Bersini, F.**, "Il Diritto Canonico Matrimoniale." (Torino, 1994), p. 97).*

Illi l-istess awtur, imbagħad ikompli jispjega dwar kemm irid ikun serju d-difett ta' diskrezzjoni biex wiehed ikun jista' jghid li hemm id-difett fil-kunsens u l-konsegwenti nullita` taz-zwieg:-

"Se ci si chiede quale grado di discrezione di giudizio possa ritenersi proporzionato al matrimonio, rispondiamo anzitutto che, sia per la conoscenza intellettiva come per la deliberazione volitiva, dovrà essere maggiore di quello richiesto per peccare mortalmente e per stipulare gli altri contratti. Il motivo sta nel fatto che il consenso

matrimoniale riguarda obbligazioni che si proiettano nel futuro ed e` ordinato all' assunzione di uno stato di vita che incide su tutta l' esistenza con un contratto perpetuo e irriscendibile che comporta una serie di gravi obblighi ad esso inerenti. Per dare un valido consenso, non e` sufficiente il grado di ragione col quale speculativamente uno sappia che cosa e` il matrimonio; e` necessaria la maturita` di giudizio capace di ponderare in concreto i doveri e i diritti che uno deve assumersi per tutta la vita. In altri termini, e` necessaria la discrezione non tanto per l' atto in se, al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni che da quell' atto derivano. Una discrezione che impegni per il futuro. Ovviamente si richiede una ponderazione degli impegni sostanziali del matrimonio e non di tutto il suo valore etico, religioso, sociale, giuridico ed economico, altrimenti ben pochi sarebbero in grado di emettere un valido consenso. Ogni volta che i contraenti abbiano raggiunto l' eta prescritta dal legislatore per poter contrarre matrimonio, si presume che essi siano in possesso della debita discrezione di giudizio; tale presunzione, tuttavia, ammette prove in contrario. Pertanto, qualora si possa dimostrare, per qualsiasi motivo, la capacita` intellettuale e volitiva sopra descritta sia gravemente alterata o addirittura mancante, si dovrà ritenere che il vincolo matrimoniale sia nullo per difetto di discrezione di giudizio" (ibid. pp. 97-98).

Illi hawnekk il-Qorti, pero`, tixtieq tippreciza li ghazla libera, kunsens hieles, ghar-rabta taz-zwieg mhux sinonimu mal-kuncett ta' ghazla facili, u dan kif gja' gie ndikat fis-sentenzi fuq kwotati, tant li nghad li:-

"... ... se il soggetto non e` in grado di superare [i] condizionamenti interiori, allora si dira` che la scelta di lui non e` stata libera; lo sara` invece qualora pur pressato da tali impulsi provenienti dal proprio psichismo, da un' affettività non sufficientemente matura o anomala, e quindi anche di fronte a conflitti interiori, sara` stato capace di superarli, di dominarli razionalmente, di scegliere con autonomia In ogni caso, i nubenti debbono aver coscienza di assumere vere obbligazioni (e reciprocamente di concedere veri diritti) di creare cioè col

matrimonio un patto che vincola a un comportamento idoneo e adeguato alla specifica società coniugale, sia nei riguardi dell'altra parte sia nei riguardi della prole” (**Pompedda, M.F.**, “**Incapacità di Natura Psichica in Matrimonio Canonico: Fra Tradizione e Rinnovamento.**” (Bologna, 1991), pp. 231, 233).

Illi kwantu għad-difett fil-kunsens dovut ghall-anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, il-ligi tagħna, bhad-dritt kanoniku (**Can. 1095 (3)**) tirrikjedi mhux semplici diffikulta` izda mpossibbila` li wieħed jaqdi ossia jassumi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Inkapacita` jew impossibbila` vera f'dan il-kuntest hi ipotizzabbi biss fil-prezenza ta' anomalija psikologika serja li, independentement minn kif wieħed jagħzel li jiddefiniha jew jiklassifikaha fil-kamp tal-psikjatrija jew tal-psikologija, tintakka sostanzjalment il-kapacita` “*di intendere e/o di volere*”. “*L'incapacità di assumere gli oneri essenziali della vita coniugale*”, kif jghid **Bersini**, “*rende la persona inabile al matrimonio, anche nell'ipotesi che al momento di contrarre le nozze abbia avuto la discrezione di giudizio sufficiente per un valido consenso*” (op. cit., p. 99).

Illi għal dak li jirrigwarda l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-**Kap. 255**, dawn l-obbligazzjonijiet essenzjali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u nvarjabbilment gew ritenuti bhala l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

Illi dawn huma “*the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and*

irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics" (**Viladrich, P.J.**, op. cit., p. 687).

Illi ta' l-istess portata huma s-sentenzi "**Anthony Gaffiero vs Juanita Gaffiero nee' Sultana**" (P.A. (VDG) 17 ta' Novembru 2000 u "**Anna Galea vs John Walsh**", (P.A. (VDG) tat-30 ta' Marzu 1995). Inerenti, ghalhekk, f'dawn l-obbligazzjonijiet hemm l-obbligu tal-partijiet li jagħtu lilhom infuħom lil xulxin fit-totalita` tagħhom sabiex tigi stabbilita bejniethom "*the community of life and love*".

Illi fl-ahharnett din il-Qorti tagħmel riferenza għal dak li nghad fis-sentenza fl-ismijiet "**Nathalie O'Toole vs Patrick O'Toole**" (P.A. (N.A.) 25 ta' Marzu 2002) fejn ingħad li:-

"Il-kunsens moghti fiz-zwieg skond din l-istess gurisprudenza mħuwiex dak il-kunsens semplici rikjest fil-kuntratt in generali ghaliex il-kuntratt taz-zwieg huwa wieħed "sui generis" u ta' ordni pubbliku. Illi għalhekk il-partijiet f'kuntratt ta' zwieg mhux biss irid ikollhom il-kapacita' li jagħtu dak il-kunsens, izda li l-istess irid jigi mogħti bl-aktar mod liberu u xjenti għal dak kollu li tirrikjedi r-rabta taz-zwieg. Il-kuntratt taz-zwieg għandu jigi apprezzat mhux biss bl-ghajnejn oggettivi tal-ligi, izda jrid isib is-sinifikat tiegħu fir-relazzjonijiet ta' koppja u l-iskop ahhari taz-zwieg, cjoء li tnejn minn nies jagħtu lilhom nfuħhom lil xulxin ad eskluzjoni ta' kollox u kulhadd. Meta għalhekk għal xi ragħuni jew ohra dak il-kunsens ma jkunx gie mogħti bil-konoxxenza shiha ta' dak li jgħib mieghu z-zwieg, allura jinholoq dubju kemm dak il-kuntratt matrimonjali huwa wieħed validu."

Illi kif ingħad fis-sentenza "**Al Chahid vs Mary Spiteri**" (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002) *inoltre* l-kunsens irid ikun wieħed tali li permezz tiegħu l-parti li tesprimih trid tkun konxja ta' l-obbligli, id-dmirijiet u r-responsabbiltajiet li ggib magħha l-hajja mizzewga bħalma huma l-elementi ta'unjoni permanenti, esklussiva w-irrevokabbli.

Illi dawn il-principji kollha gew kkonfermati f'diversi sentenzi mogtija minn din il-Qorti nkluzi "**Maria Rita Calleja vs Mohamed Ben Mohamed Khemiri**" (P.A. (RCP) 17 ta' Frar 2000); "**Nicolai Balzan vs Simone Cremona**" (P.A. (RCP) 9 ta' Marzu 2000); "**Ousama Sadalah vs Doris Tanti**" (P.A. (RCP) 4 ta' April 2000); "**Josephine Gabriel vs Dr. Georg Sapiano et nomine**" (P.A. (RCP) 8 ta' Novembru 2000); "**Josette Lungaro mart Jesmond Lauro vs Jesmond Lauro**" (P.A. (RCP) I-1 ta' Frar 2001); "**Mazen Dadouch vs Maria Dadouch xebba Galea**" (P.A. (RCP) 22 ta' Marzu 2002); "**Albert Grech vs Josette Grech**" (P.A. (RCP) 30 ta' April 2002); "**Marco Tanti vs Catherine Azzopardi**" (P.A. (RCP) 30 ta' Mejju 2002); u "**Giulio Farrugia vs Raquel Anne Farrugia**" (P.A. (RCP) 29 ta' Mejju 2002) fost ohrajn.

Illi min-naha l-ohra fl-**artikolu 19 (1) (f)** jinghad ukoll li z-zwieg ikun null:-

"jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenziali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg."

Illi dan is-sub-artikolu wkoll gie diskuss u ezaminat fis-sentenza "**Nicolai Balzan vs Simone Cremona**" minn din il-Qorti kif presjeduta (Cit. Nru. 1019/98/RCP – deciza fid-9 ta' Marzu 2000) u "**Mark Spiteri vs Susan Margaret Spiteri**" (P.A. (RCP) 27 ta' Frar 2001) u a skans ta' repetizzjoni qed issir referenza ghall-principji hemm enuncjati. Illi *inoltre* fis-sentenza "**Theresa Taguri nee Spiteri vs Avukat Christopher Cilia et noe**" (Cit. Nru. 3130/96/NA – deciza P.A. (NA) fl-10 ta' Novembru 1999) gie ritenut illi:-

"Fl-interpretazzjoni ta' dan is-sub-inciz gie ritenut mill-Qorti tagħna illi l-eskluzjoni pozittiva ma kellhiex necessarjament tirrizulta biss minn xi haga espressa direttament izda setghet tigi espressa bl-imgieba ta' xi parti fil-perjodu mmedjatamente qabel u wara li jkun inkiseb l-istess kunsens."

Illi ta' l-istess portata huma s-sentenzi "**Josette Lungaro mart Jesmond Lauro vs Jesmond Lauro**" (P.A. (RCP) I-1 ta' Frar 2001); "**Joseph Gabriel vs Dr. Georg Sapiano nomine**" (P.A. (RCP) 8 ta' Novembru 2000); "**Carmen El Shimi gja' Tanti vs Ibrahim Mohamed Mohamed Ibrahim El Shimi**" (P.A. (NA) 20 ta' Gunju 2000); "**Mary Rose Abder Rahim vs Esam Abder Rahim**" (P.A. (NA) 31 ta' Mejju 2000); "**Ousama William Hfez Sadallah vs Doris Dalli**" (P.A. (RCP) 4 ta' April 2000) u "**Albert Grech vs Josette Grech**" (P.A. (RCP) 30 ta' April 2002 Cit. Nru. 793/01/RCP).

(ii) APPREZZAMENT TAL-PROVI.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta illi l-partimjiet izzewgu fis-6 ta' Jannar 1996 wara li kieni ilhom jafu lil xulxin *circa* seba' snin. Jidher li fid-data taz-zwieg kull parti kellha mat-tnejn u ghoxrin sena. Dan ifisser li l-partijiet bdew johorgu flimkien meta kieni għadhom tfal, u cjoe' meta kellhom biss hmistax-il sena. Mill-mod kif irrakkontaw ir-relazzjoni ta' bejniethom jirrizulta li kibru u qasmu l-esperjenzi ta' xulxin fil-giovanessa tagħhom u sa certu punt izolaw ruhhom minn kulhadd u qasmu hafna hin flimkien, sakemm iddecidew ta' eta' zghira ta' madwar sbatax, tmintax-il sena li jixtru dar sabiex imorru joqogħdu fiha.

Illi minn hawn l-affarijiet inbidlu fis-sens, illi l-attur hela hafna energija biex jirranga l-istess post, u jidher li minhabba anke problemi finanzjarji huma kkoncentraw fuq ix-xogħol tagħhom u ovvjament sabiex titlesta l-istess dar. Ovvjament dan kien ifisser li l-partijiet bdew jiddistakkaw ruhhom emozzjonalment minn xulxin, b'konsegwenza li d-decizjoni li jizzewgu haduha biss fuq il-konsiderazzjoni li kien ilhom snin johorgu flimkien, kif ukoll ghax kellhom id-dar li *ormai* waslet biex titlesta.

Illi pero' dak li huwa l-aktar sinifikanti għad-determinazzjoni ta' din il-kawza hija li t-tnejn li huma hassew anke fiz-zmien meta ddecidew li jizzewgu, u allura anke fil-mument taz-zwieg, li r-relazzjoni tagħhom kien aktar ta' ahwa jew ta' hbieb, izda certament mhux ta'

koppja li tinhabb u li qed tipprepara ruhha, jew timpenja ruhha biex tidhol f'relazzjoni ta' zwieg jew biex jghixu rispettivamente ta' ragel u mara.

Illi fil-fatt jirrizulta li r-relazzjoni wara z-zwieg mill-ewwel sfaxxat tant li kull parti ghall-ewwel instintivamente u wara konxjentement bdew ifittxu li joqogħdu 'I bogħod minn xulxin u wkoll li johorgu ma' persuni ohra, b'dan li hafna drabi r-relazzjoni tagħhom specjalment fl-ahħar snin ta' zwieg tista' tigi deskritta bhala distakkata u għal kollo irreali. Li dan kien qed jiġri fid-dar tal-genituri ta' l-attrici kien aktar sinifikanti jekk għalxejn, biex turi sa liema punt il-partijiet kienu realment tbeqħdu minn xulxin, tant li lanqas kien jinteressahom li juru b'xejn lil familjari tagħhom. Fdan il-kuntest is-separazzjoni ta' bejniethom seħħet wara *circa* erba' snin ta' zwieg, u legalment wara hames snin.

Illi a bazi ta' dan kollu din il-Qorti thoss li sfortunatamente fil-mument li kull parti dahlet għal dan iz-zwieg tant kienet meħdija b'affarijiet ohra u tant l-affarijiet ittieħdu *for granted* peress li l-koppja kienet ilha toħrog flimkien u kulhadd hares lejħom bhala *item*, li certament din il-Qorti thoss li kull parti kellha nuqqas ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq l-element essenzjali tagħha, b'mod li kien nieqes minn kull parti għal kollo il-kuncett ta' *'consortium vitae'* u in verita' ma kienux f'pozizzjoni la li jifhmu, la li jhossu u wisq anqas li jippenjaw ruħhom konformamente ma' tali kuncett. Dan anke sforz l-immaturita' gravi tagħhom, fejn fiha taw konsiderazzjoni biss lill-affarijiet materjali u xejn lejn dak li huwa spiritwali jew emottiv – tant li fil-mument taz-zwieg ir-relazzjoni tagħhom in verita' kient għajnejha sfumat u kull partii kienet internamente konxja ta' dan, izda hadd ma hassar festi.

Illi għalhekk din il-Qorti thoss li din it-talba attrici għandha tigi milquġha *stante* li l-kunsens ta' kull parti kien vizzjat a bazi ta' l-artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.

III. KONKLUZJONI.

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi fuq ammissjoni tal-konvenuta peress li in verita' l-affidavit tagħha datat 16 ta' Novembru 2004 jammonta għal dan, **tilqa' t-talba attrici biss fis-sens premess**, b'dan illi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi li z-zwieg kontrattat bejn il-partijiet fis-6 ta' Jannar 1996 huwa null u minghajr effett fil-ligi, u dan a tenur ta' **l-artikolu 19 (1) (d) ta' l-Att dwar iz-Zwieg (Kap. 255)**, u dan għar-ragunijiet imputabbi liz-zewg partijiet.

Bl-ispejjez bin-nofs bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----